

จีนเอาจริงคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่! ลักลอบขยายพันธุ์บลูเบอร์รี่โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลสั่งชดใช้ 154,000 หยวน

เมื่อเร็วๆ นี้ ศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เผยแพร่กรณีคดีตัวอย่างสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ โดยคดีละเมิดสิทธิในพันธุ์บลูเบอร์รี่คดีหนึ่งเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมควรให้ความสนใจ โดยผู้ประกอบการด้านการเพาะปลูกแห่งหนึ่งในเมืองอู๋ซี (Yuxi) ซึ่งจำหน่ายต้นกล้าภายใต้ชื่อ “ฐานเพาะขยายพันธุ์ต้นกล้าบลูเบอร์รี่” อ้างว่าตนได้ใช้วิธีอาศัยความสัมพันธ์เพื่อลักลอบนำกิ่งพันธุ์ออกมาเพาะขยายพันธุ์และจำหน่ายบลูเบอร์รี่พันธุ์ Plablue1542 โดยไม่ได้รับอนุญาต ในที่สุด ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ชดใช้ค่าเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นเงิน 144,000 หยวน และชำระค่าใช้จ่ายอันสมควรในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิอีก 10,000 หยวน

จากข้อมูล บลูเบอร์รี่พันธุ์ Plablue1542 เป็นพันธุ์บลูเบอร์รี่ในสกุล Vaccinium ซึ่งได้รับสิทธิในพันธุ์พืชจากสำนักงานป่าไม้และทุ่งหญ้าแห่งชาติจีน ในปี 2564 โดยสิทธิในพันธุ์พืชดังกล่าวถือครองโดยบริษัทปรับปรุงพันธุ์พืชของประเทศสเปน และมีระยะเวลาคุ้มครอง 20 ปี

บริษัทเกษตรกรรมแห่งหนึ่งในมณฑลยูนนานเป็นผู้ได้รับอนุญาต (Licensee) ให้ใช้พันธุ์ดังกล่าวในประเทศจีน ตลอดจนเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายต้นกล้าพันธุ์แท้ที่ได้รับอนุญาต ในปี 2567 บริษัทดังกล่าว ตรวจพบว่าการจำหน่ายต้นกล้าบลูเบอร์รี่พันธุ์ Plablue1542 ในตลาดโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่เข้าไปติดต่อกับฐานเพาะขยายพันธุ์ต้นกล้าบลูเบอร์รี่แห่งหนึ่งในเมืองอู๋ซี ในฐานะผู้ซื้อกล้าไม้ เพื่อตรวจสอบสถานที่เพาะปลูกจริงและดำเนินการซื้อกล้าไม้พร้อมรวบรวม

พยานหลักฐานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ

ระหว่างกระบวนการดังกล่าว บุคลากรของอีกฝ่ายระบุว่า ต้นกล้าพันธุ์ดังกล่าวได้มาจากบริษัทที่รับดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อให้แก่บริษัทผู้ได้รับอนุญาตรายนี้ ขณะที่กิ่งพันธุ์บางส่วนได้มาจากพันธุ์พืชอื่นที่ได้รับความนิยมคุ้มครองเช่นกัน ถ้อยคำดังกล่าวถือเป็นหนึ่งในหลักฐานที่ศาลนำมาใช้ประกอบการพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสถานะการคุ้มครองสิทธิในพันธุ์พืชดังกล่าวอยู่ก่อนแล้วหรือไม่

ข้อบัญชี WeChat, บัญชี Douyin (TikTok จีน), นามบัตรประชาสัมพันธ์ และข้อมูลบนกล่องบรรจุภัณฑ์ ล้วนชี้ไปยังผู้ประกอบการรายเดียวกัน อีกทั้งพนักงานต้อนรับ ณ สถานที่จริงยังมีความเกี่ยวข้องกับผู้จัดการฐานเพาะขยายพันธุ์ดังกล่าวด้วย

ศาลจึงวินิจฉัยว่า การผลิต การเพาะขยายพันธุ์ การจำหน่าย และการเสนอขายต้นกล้าที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดสิทธิ มีใช้การกระทำส่วนบุคคลของนายเหมี่ยว (ผู้ถูกฟ้อง) เพียงลำพัง หากแต่เป็นการดำเนินการที่มีฐานเพาะขยายพันธุ์ซึ่งมีศักยภาพในการเพาะต้นกล้าเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นผู้ดำเนินการ

การตรวจพิสูจน์ว่าเป็นพันธุ์เดียวกัน (Identity)

ในส่วนของการตรวจสอบว่าเป็นพันธุ์พืชเดียวกันหรือไม่ เนื่องจากหน่วยงานผู้มีอำนาจอนุมัติไม่ได้เก็บรักษาตัวอย่างมาตรฐานของพันธุ์พืชไว้ ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชจึงนำวัสดุพืชจากต้นแม่พันธุ์ซึ่งอยู่ในอำเภอขงหมิง เมืองคุนหมิง และเป็นต้นแม่พันธุ์ที่ใช้ในช่วงการตรวจสอบพันธุ์พืช มาจัดทำเป็นตัวอย่างอ้างอิงภายหลังจากผ่านกระบวนการรับรองพยานหลักฐานโดยสำนักงานรับรองเอกสารแล้ว ส่วนต้นกล้าบูเบอร์รี่ที่ซื้อจากฐานเพาะขยายพันธุ์ดังกล่าวก็ได้รับการรับรองเอกสารและปิดผนึกเก็บรักษาไว้ ก่อนส่งไปตรวจพิสูจน์เช่นเดียวกัน

หน่วยงานตรวจพิสูจน์ได้ดำเนินการเปรียบเทียบตัวอย่างตามมาตรฐานแห่งชาติของจีน เรื่อง “การตรวจพิสูจน์พันธุ์พืชด้วยวิธีเครื่องหมายโมเลกุล MNP” โดยตรวจสอบตำแหน่งทางพันธุกรรมจำนวน 15,840 ตำแหน่ง พบความแตกต่างเพียง 16 ตำแหน่ง คิดเป็นความคล้ายคลึงทางพันธุกรรมร้อยละ 99.90 ผลการตรวจจึงสรุปว่าเป็นพันธุ์ที่มีความใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง หรือเป็นพันธุ์เดียวกัน

ศาลประชาชนสูงสุดเห็นว่า สำหรับพันธุ์พืชที่ขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศและไม่มีการเก็บรักษาตัวอย่างมาตรฐานไว้ ต้นแม่พันธุ์ที่เคยได้รับการตรวจสอบ ณ สถานที่จริงในระหว่างกระบวนการพิจารณาอนุมัติสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในการกำหนดขอบเขตการคุ้มครองพันธุ์พืชได้ เมื่อแหล่งที่มาของทั้งตัวอย่างอ้างอิงและตัวอย่างที่นำมาตรวจพิสูจน์ได้รับการรับรองและบันทึกไว้เป็นหลักฐานแล้ว ผลการตรวจพิสูจน์ก็สามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการวินิจฉัยว่าพันธุ์พืชทั้งสองเป็นพันธุ์เดียวกันได้

การคำนวณค่าเสียหายและการใช้มาตรการชดเชยค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ในส่วนของจำนวนเงินชดเชยค่าเสียหาย ศาลพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่นายเหมี่ยวรับว่า ในการดำเนินการครั้งแรกได้มีต้นกล้าบูเบอร์รี่พันธุ์ Plablue1542 จำนวน 20,000 ต้น รวมถึงระยะเวลาการเจริญเติบโตของต้นกล้าที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และช่วงเวลาที่มีการรวบรวมพยานหลักฐาน

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ศาลกำหนดจำนวนต้นกล้าที่ละเมิดสิทธิไว้ที่ 40,000 ต้น โดยคำนวณจากราคาจำหน่ายต้นละ 9 หยวน และอัตรากำไรร้อยละ 20 ทำให้ได้กำไรจากการละเมิดสิทธิเป็นเงินรวม 72,000 หยวน นอกจากนี้ ฐานเพาะขยายพันธุ์ดังกล่าวยังเพาะขยายพันธุ์พืชพันธุ์อื่นที่ได้รับความคุ้มครอง นอกเหนือจากพันธุ์ Plablue1542 และไม่สามารถชี้แจงแหล่งที่มาที่ถูกต้องตามกฎหมายของต้นกล้าพันธุ์เหล่านั้นได้

ศาลจึงเห็นว่า ผู้ประกอบการดังกล่าวทราบถึงสถานะสิทธิในพันธุ์พืชอยู่แล้ว แต่ยังคงจัดหาต้นกล้าผ่านช่องทางที่ไม่เป็นทางการ โดยพันธุ์พืชที่ละเมิดสิทธิมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 67 ของต้นกล้าทั้งหมดที่ฐานเพาะขยายพันธุ์ผลิตขึ้น การกระทำดังกล่าวจึงเข้าข่ายการประกอบกิจการโดยอาศัยการละเมิดสิทธิเป็นอาชีพ และมีพฤติการณ์ร้ายแรง ศาลจึงใช้มาตรการชดเชยค่าเสียหายเชิงลงโทษในอัตราหนึ่งเท่าของค่าเสียหายที่คำนวณได้ ส่งผลให้กำหนดจำนวนเงินชดเชยรวม 144,000 หยวน และอนุมัติให้ชดเชยค่าใช้จ่ายอันสมควรในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิอีก 10,000 หยวน

คำวินิจฉัยของศาลประชาชนสูงสุดในชั้นอุทธรณ์

ศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งพิจารณาคดีในชั้นที่สอง เห็นว่า ฐานเพาะขยายพันธุ์ของผู้ถูกล่าหว่า ทราบดีว่าต้นกล้าบูเบอร์รี่ที่ตนจำหน่ายเป็นพันธุ์พืชที่ผู้อื่นได้รับสิทธิอนุญาตแล้ว แต่ยังคงดำเนินการผลิต เพาะขยายพันธุ์ จำหน่าย และเสนอขายโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงถือว่า มีเจตนาละเมิดสิทธิ

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง ฐานเพาะขยายพันธุ์ดังกล่าวได้จัดหาวัสดุขยายพันธุ์บูเบอร์รี่ด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายเพื่อนำมาใช้ในการผลิตและเพาะขยายพันธุ์ อีกทั้งพันธุ์บูเบอร์รี่ที่ผลิตโดยไม่ได้รับอนุญาตยังมีสัดส่วนเป็นส่วนใหญ่ของพันธุ์ที่เพาะขยายพันธุ์ทั้งหมด จึงต้องถือว่าเข้าข่ายการประกอบกิจการโดยอาศัยการละเมิดสิทธิเป็นอาชีพ และต้องใช้มาตรการชดเชยค่าเสียหายเชิงลงโทษตามกฎหมาย

ความสำคัญของคดีต่อการคุ้มครองสิทธิในพันธุ์พืชใหม่

ศาลประชาชนสูงสุดระบุว่า คดีนี้เป็นกรณีตัวอย่างสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการที่ศาลประชาชนให้ความสำคัญคุ้มครองผลงานด้านนวัตกรรมของนักปรับปรุงพันธุ์พืชทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติอย่างเท่าเทียมกัน

คดีนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์การวินิจฉัยทางกฎหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการกระทำที่เข้าข่าย “ประกอบกิจการโดยอาศัยการละเมิดสิทธิเป็นอาชีพ” โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ละเมิดเริ่มดำเนินกิจกรรมละเมิดสิทธิตั้งแต่ช่วงก่อตั้งกิจการ และพันธุ์ต้นกล้าที่ผลิตและเพาะขยายพันธุ์โดยไม่ได้รับอนุญาตมีสัดส่วนเป็นส่วนใหญ่ของต้นกล้าทั้งหมดที่ผลิตขึ้น

ศาลจึงวินิจฉัยว่าผู้ละเมิดเข้าข่ายการประกอบกิจการโดยอาศัยการละเมิดสิทธิเป็นอาชีพ และกำหนดให้ใช้มาตรการชดเชยค่าเสียหายเชิงลงโทษ ซึ่งช่วยเพิ่มความเข้มข้นในการปราบปรามการละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นทางของกระบวนการเพาะขยายพันธุ์ต้นกล้า

*****

แปลและเรียบเรียงโดย สปช.ปักกิ่ง

แหล่งที่มา: https://mp.weixin.qq.com/s/cFdFXCZcLwpsg_00KAMiPQ

